

Wojciech J. Cynarski

Działalność Stowarzyszenia Idōkan Polska oraz Polskiej Unii Kobudō i Aikibudō w latach 1987-2000

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura
Fizyczna 6, 87-95

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Wojciech J. Cynarski

Działalność Stowarzyszenia Idōkan Polska oraz Polskiej Unii Kobudō i Aikibudō w latach 1987 – 2000

Słowa kluczowe: działalność stowarzyszeń, japońskie sztuki walki, Idōkan Polska

Abstract

Activity of the Idōkan Poland Association and Polish Union Kobudō & Aikibudō in the years 1987 – 2000

Key words: activities of associations, Japanese martial arts, Idōkan Poland

The article presents the latest history of one of numerous in Poland Far Eastern martial arts and combat sports organizations. This is a case study - typical for the process of institutionalisation of spontaneous movement in this field. The author is a direct participant and co-author of this process, therefore the majority of facts quoted here is directly well-known to him. The work presents the activities and activists, achievements and failures, as well as economic problems and successes (not only sports) resulting from passion and enthusiasm of their creators.

Artykuł przedstawia najnowszą historię jednej z licznych w naszym kraju organizacji dalekowschodnich sztuk i sportów walki, co stanowi studium przypadku typowego dla procesu instytucjonalizacji spontanicznego ruchu w tej dziedzinie. Autor jest bezpośrednim uczestnikiem i współtwórcą tego procesu, toteż większość przytoczonych tutaj faktów znana jest mu bezpośrednio. Przedstawione zostały działania i działacze, osiągnięcia i porażki, funkcjonowanie sekcji, problemy ekonomiczne i sukcesy (nie tylko sportowe) wynikające z pasji i entuzjazmu ich twórców.

Okoliczności i uwarunkowania zaistnienia PUKiA i SIP

Polska Unia Kobudō i Aikibudō (PUKiA) powołana została w Tarnowie w marcu 1992 na bazie działającego wcześniej *Centrum Aikibudō i Kobudō*

w Polsce (CAKP). Pierwszym liderem i prezesem był Stanisław Cynarski, który już w 1987 r. nawiązał kontakt z francuskim ekspertem honorowanym przez japońskich mistrzów, Alainem Floquetem (posiadającym wówczas stopień 7 dan). W lipcu 1988 i w czerwcu 1989 r. odbyły się w tarnowskim Pałacu Młodzieży — siedzibie sekcji *jūjutsu* S. Cynarskiego — staże szkoleniowe *aikibudō* i *kobudō*, poprowadzone przez francuskich instruktorów. Następnie w okresie lipiec – wrzesień 1989 r. praktykowali we Francji asystenci S. Cynarskiego: Wojciech J. Cynarski, będący już wówczas instruktorem *jūjutsu* i *karate*, i Andrzej Bieś. W.J. Cynarski powrócił z Francji ze stopniem 1 kyū, czyli najwyższym stopniem uczniowskim, i poleceniem od A. Floqueta nauczania *aikibudō*, natomiast A. Bieś pozostał we Francji na stałe. W styczniu 1990 r. w Tarnowie powołane zostało CAKP. W lipcu 1991 r. Stanisław zorganizował staż, który poprowadził belgijski instruktor (2 dan *aikibudō*, uczeń Floqueta i kolega W.J. Cynarskiego) Jan Janssens.

Następny międzynarodowy staż odbył się także w Tarnowie w lutym 1992 r., pod kierunkiem Geralda Clerina (5 dan) i Poula Patrica Harmanta (4 dan)¹. S. Cynarski posiadał wówczas przedstawicielstwo szkoły mistrza Floqueta (CERA²) i promocyjnie przyznany 1 dan. Trzy osoby przystąpiły podczas stażu do międzynarodowego *shibu* (przedstawicielstwa) szkoły Daitō-ryū: Stanisław, Wojciech J. Cynarski i Roman Grzegorz (także instruktor *jūjutsu*), a druga z wymienionych osób zdała egzamin techniczny — jako pierwsza w Polsce — na pierwszy dan *aikibudō*. W marcu 1992 dotychczasowy Instruktor-Koordinator Regionu Małopolska i Sekretarz Generalny CAKP W.J. Cynarski został prezesem PUKiA i przeniósł siedzibę organizacji do Rzeszowa. S. Cynarski pozostał Dyrektorem Technicznym. Skutkiem pewnych nieporozumień doszło wówczas do podziału organizacji.

Nowy prezes reprezentował PUKiA (na własny koszt) na III Światowym Zjeździe i Kongresie Tokaj-Szerencs'92, na Kongresie *Federation Internationale d'Aiki-Budō* (FIAB) i *shibu* Katori Shintō-ryū w Lagord k. La Rochelle. Poprowadził m.in. trzy kolejne kursy w Krakowie, zorganizowane przez instruktora *jūjutsu* Jacka Marchewkę (2 dan). W lecie 1992 r., oprócz dwóch tygodni spędzonych na stażu we Francji, W.J. Cynarski poprowadził pierwszy szkoleniowy Obóz Letni (który przeszedł potem do tradycji *Stowarzyszenia Idōkan Polska*) — w Rebizantach nad Tanwią. W międzyczasie S. Cynarski zarejestrował osobne stowarzyszenie w Tarnowie, a później — bez porozumienia z Zarządkiem PUKiA w Rzeszowie — założył w Tarnowie *Polską Federację Aiki-Budō i Kobujutsu* (PFABKBJ).

W październiku tego roku W.J. Cynarski wszedł — jako szef PUKiA — w skład Zarządu *Polskiej Federacji Dalekowschodnich Sztuk Walki* (PFDSzW)

¹ W.J. Cynarski, *IV Międzynarodowy Staż Kobujutsu i Aikibudō*, „Wojownik” 1992, nr 3, s. 28.

² CERA — Cercle d'Etude et de Recherche en Aiki- et Kobudō (Koło Studiów i Badań nad Aiki- i Kobudō), zał. przez A. Floqueta w 1973 r.

w Warszawie, w listopadzie rozegrał walkę pokazową przeciw szabli husarskiej Wojciecha Zabłockiego (reprezentując polskie środowisko zrzeszone w PFDSzW i szermierkę szkoły Katori Shintō-ryū), a w grudniu wystąpił wraz z uczniami z pokazem *aikibudō* i *kobudō* na I Mistrzostwach Polski *jūjutsu* w Jaworznie. Tymczasem S. Cynarski uzyskał z FIAB stopień 2 dan.

Przy okazji pierwszych w regionie Podkarpacia zawodów *jūjutsu* — Otwartego Turnieju Rzeszowskiego Ośrodka „Dōjō Budōkan” — i szkoleniowego seminarium *budō* PUKiA, w marcu 1993 r. w Rzeszowie odbyło się zebranie założycielskie *Stowarzyszenia Idōkan Polska* (SIP). Powołali je członkowie PUKiA oraz osoby zainteresowane poznawaniem *karate* i *jūjutsu* — w większości uczniowie *sensei* Wojciecha J. Cynarskiego. Na zaistnienie SIP złożyły się pewne szczególne warunki i okoliczności:

- Wojciech J. Cynarski, bezpośredni uczeń Lothara Siebera (od stycznia 1993 r. jego *uchi-deshi*), uzyskał w lutym 1993 r. oficjalne, imienne przedstawicielstwo organizacji *Idokan Europa* na Polskę.
- Otwierały się szerokie możliwości w zakresie poznawania tradycji *aikijutsu* i *kobujutsu*³, sportowego *jūjutsu* i nowoczesnej samoobrony.
- Nie bez znaczenia był także konflikt i podział polskiego środowiska *aikibudō*.

Ukonstytuował się Zarząd, którego prezesem został W.J. Cynarski, posiadający wówczas 3 dan. W tym samym roku Sąd Wojewódzki w Rzeszowie zarejestrował Stowarzyszenie Idōkan Polska w Rzeszowie.

W tym samym 1993 r. w sierpniu obydwaj liderzy wzięli udział w II Kongresie FIAB w Lagord. A. Floquet potraktował wówczas równorzędnie obydwie polskie, konkurencyjne organizacje *aikibudō*. Prezydium FIAB nie uznało zarejestrowanej w Tarnowie federacji za reprezentatywną. W.J. Cynarski podczas stażu we Francji zdał egzamin na pierwszy w Europie Środkowo-Wschodniej stopień mistrzowski w *kobudō* Katori Shintō-ryū. Miał także uzyskać możliwość przystąpienia do egzaminu na 2 dan w *aikibudō CERA*, jeżeli zorganizuje w Polsce duży międzynarodowy staż z udziałem Floqueta (z odpowiednim dla niego honorarium). W okresie wrzesień-październik W.J. Cynarski poprowadził w Warszawie pod patronatem PFDSzW pierwszy w Polsce kurs instruktorski *aikibudō* według autorskiego programu. W PFDSzW już od maja 1993 pełnił on funkcję wiceprezesa ds. *aikibudō*. Kurs ukończyło 7 uczniów tegoż *sensei*.

W roku 1994 doszło wreszcie do porozumienia obydwu liderów⁴. Jednakże okazało się, że francuski mistrz nie popiera już połączonej federacji (ani wymienionych działaczy — nauczycieli), lecz promuje młodego wówczas ucznia *sensei* S. Cynarskiego — Pawła Kliglicha. Kliglich ukończył kurs instruktora rekreacji ruchowej i rozpoczął samodzielną działalność, odchodząc od swego nauczyciela.

³ W.J. Cynarski, *Kobujutsu. Kobudō i kenjutsu szkoły katori shintō-ryū*, „Karate – KungFu” 1998, nr 1, s. 16 – 17; nr 2, s. 27.

⁴ W.J. Cynarski, *Tradycja starego japońskiego aiki-jutsu i jego ewolucja do form współcześnie praktykowanych*, „Roczniki Naukowe AWF w Warszawie”, 1997, t. XXXVI, s. 109 – 132.

Na skutek „zaniedbania” polskiego środowiska *aikibudō* przez dość komercyjnie traktującego nauczanie owych japońskich tradycji mistrza, rzeszowski lider podjął współpracę z dr. Rolandem J. Maroteaux (6 dan), zorganizował z nim w Krakowie seminarium szkoleniowe⁵ i utworzył *Polską Unię Takeda-ryū* (PUT), jako jednostkę regulaminową przy SIP. PUT uzyskało przedstawicielstwo *European Sobukai Takeda-ryu* (EST), gdzie liderem-mistrzem był właśnie *shihan* Maroteaux. Z kolei tarnowski *sensei* po okresie wahań podziękował Floquetowi za współpracę i podjął trening *aikijūjutsu* według szkoły wspomnianego wyżej J. Janssensa.

Od 1997 r. działa w Polsce przy *Stowarzyszeniu Idōkan Polska* oficjalne przedstawicielstwo (shibu) stylów: ‘zendō karate tai-te-tao’, ‘idōkan karate’ i ‘yōshin-ryū jūjutsu-karate’, a następnie także tradycyjnych szkół: ‘takeda-ryū aikijutsu’ i ‘katori shintō-ryū kobudō’. SIP reprezentowało jedną z najstarszych międzynarodowych organizacji sztuk walki — *Idokan Europe International*, która funkcjonuje od roku 1950⁶. Współcześnie organizacja i szkoła Idōkan jest raczej elitarnym klubem ekspertów *budō* niż masową organizacją międzynarodową. Oficjalnym liderem (sōke) był w omawianym czasie austriacki mistrz Hans Schöllauf (10 dan) z Wiednia.

Pierwsi działacze, ich problemy i osiągnięcia

Pośród 25 osób podpisanych na liście zabrania założycielskiego wybrany został 7-osobowy Zarząd Tymczasowy w składzie: W.J. Cynarski — przewodniczący, R. Wojtaś — zastępca przewodniczącego, G. Kuzara — sekretarz, J. Chmura — skarbnik, R. Wyskiel, D. Bronicki i T. Szczepański — członkowie. Po rejestracji ukonstytuował się stały Zarząd, w którym nastąpiły pewne zmiany: wiceprezesem został Artur Marchewka z Krakowa (1 dan *karate*), członkami Zarządu zostali: R. Wyskiel (Przemyśl), R. Wojtaś (Zamość) i W. Matejok (Katowice). W listopadzie 1994 nieobecnego przez dłuższy czas G. Kuzarę zastąpiła w funkcji sekretarza generalnego Elżbieta Cynarska. Do Zarządu przyjęty został także M. Mroszczyk (Mrozy). Później skarbnikiem został K. Jakubowski (Rzeszów), a nieobecnego długi czas A. Marchewkę w roli wiceprezesa zastąpił Robert Wyskiel (1997 r.)⁷.

Z różnych względów dwóch instruktorów Stowarzyszenia zdecydowało się poszukiwać swej drogi *budō* lub biznesu poza strukturą SIP. Dwóch innych

⁵ Bezpośrednim organizatorem tej ogólnopolskiej imprezy był Mieczysław Drogosz, prezydent EIJJF (Eastern International Jujitsu Federation). Od połowy lat dziewięćdziesiątych XX wieku federacja EIJJF nie istnieje.

⁶ Federacja ta w roku 1950 występowała pod nazwą *International World Jiu-Jitsu, Judo, Judo-Do Federation* (IWJF). Por.: W.J. Cynarski, *Idōkan budō – Idōkan Polska*, „Karate KungFu”, 1997, nr 1; tenże, *Idōkan Budō*, „Samurai”, 1996, nr 2.

⁷ Dane według archiwum Stowarzyszenia Idōkan Polska (statut, protokoły zebrań, Rejestr Centralny etc.).

natomiast przystąpiło z chęcią współpracy: M. Soroka (1 dan) i W. Kisiel (2 dan). Skład Zarządu tworzyli w ostatnich latach XX wieku: W.J. Cynarski (5 dan) — prezes, K. Jakubowski — skarbnik, E. Cynarska — sekretarz generalny, M. Pirga, A. Wilk, M. Soroka i W. Kisiel — członkowie. W komisjach działali m.in. M. Wywrocki, P. Wanat i J. Szurlej. Najaktywniejsi działacze otrzymali w roku 2000 odznaki „Za Zasługi dla Kultury Fizycznej” od Marszałka Województwa Podkarpackiego: Magdalena Pirga i Krzysztof Jakubowski — brązowe, a W.J. Cynarski — srebrną.

Wspólnym osiągnięciem były tutaj przede wszystkim corocznie organizowane turnieje, obozy letnie, seminaria szkoleniowe, wyniki w rywalizacji sportowej etc.

Sekcje, programy, przedsięwzięcia

Kalendarium funkcjonowania SIP wygląda w skrócie następująco:

1994 — działało 7 ośrodków: Rzeszów (sensei Cynarski), Przemyśl (sempai R. Wyskiel 2 kyū), Mrozy (M. Mroszczyk 3 kyū), Poznań (W. Skrzypczak 1 dan), Kraków (A. Marchewka 1 dan), Katowice (C. Mędrala 1 dan), Warszawa (R. Januszkiewicz 1 dan). Powołana została w ramach SIP jednostka regulaminowa pn. *Polska Unia Takeda-ryū*, zastępując PUKiA; natomiast przy Rzeszowskim Ośrodku „Dōjō Budōkan” pozostało *Centrum Aikibudō i Kobudō w Polsce*. Funkcję koordynatora działań pełnił społecznie prezes Cynarski, licencjonowany trener międzynarodowy, prowadząc m.in. liczne seminaria szkoleniowe.

1995 — działały ośrodki w: Rzeszowie, Mrozach, Przemyślu, Krakowie (Artur Marchewka — pełnił wówczas funkcję wiceprezesa). Został zorganizowany IV Obóz Letni w Krasicach nad Sanem, kolejne seminaria krajowe, turniej *jūjutsu* o III Puchar Idōkan Polska etc.

1996 — do stanu jak wyżej dołączył ośrodek w Mińsku Mazowieckim (kierownik — L. Pskiet 1 kyū).

1997 — działały 4 ośrodki: Rzeszów (W. J. Cynarski), Mrozy (M. Mroszczyk 1 kyū), Przemyśl (R. Wyskiel 1 dan, wiceprezes Stowarzyszenia), Tarnów (S. Cynarski 2 dan). W. J. Cynarski zorganizował międzynarodowy staż *jūjutsu* i *karate* z *sōke* Sieberem 10 dan w Rzeszowie. L. Sieber przyjął funkcję honorowego prezydenta SIP.

1998 — funkcjonowały 3 ośrodki: Rzeszów, Tarnów i Piastów (M. Soroka). Odbyły się m.in. VI Obóz Letni w Wetlinie, VI Puchar Idōkan Polska w Rzeszowie; zawodnicy zdobyli kolejne medale MP w *jūjutsu* i stopnie szkoleniowe w kilku metodach *budō*. Prezes wziął udział w Kongresie *Idokan Europa* w Wiedniu.

1999 — działały ośrodki: Rzeszów (W.J. Cynarski 5 dan), Piastów (M. Soroka 2 dan), Niebylec (W. Kisiel 2 dan) i Mrozy (M. Mroszczyk 1 dan). Odbył

się VII Obóz Letni w Chłapowie nad Bałtykiem, turniej o VII Puchar Idōkan Polska oraz Otwarte Mistrzostwa Regionu w *jūjutsu* — tym razem w Strzyżowie. Zawodnicy uczestniczyli w rywalizacji o tytuły MP pod patronatem PZJJ, solidnie trenując, oprócz *jūjutsu* i *karate*, także *kobudō* i *aikijutsu* oraz *iaidō*.

2000 — wygrany przez Rzeszowski Ośrodek VIII Puchar I.P. w Rzeszowie (konkurencje walk i *duo-system*); znakomite wyniki sportowe ośrodków w Rzeszowie i Piastowie w różnych krajowych turniejach; srebro i brąz *sensei* Cynarskiego w Tokio (światowy turniej *International Martial Arts Federation*) w *karate* i *kobudō*. Odbył się też tradycyjny, kolejny VIII Obóz Letni SIP nad morzem — Chłapowo 2000. W sekcjach zasadniczo realizowany był program *zendō karate* i *jūjutsu* w stylu *idōkan*. Autorem programu szkolenia *jūjutsu* (*idōkan yōshin-ryū*) był W.J. Cynarski. Natomiast o programach działania organizacji decydował demokratycznie Zarząd.

Nowym, cennym przedsięwzięciem SIP było wydawanie, oprócz biuletynu informacyjnego, „*Rocznika Naukowego Idō — Ruch dla Kultury*” — we współpracy z *Podkarpackim Towarzystwem Naukowym Kultury Fizycznej w Rzeszowie*. Rocznik służyć ma zasadniczo rozwijaniu humanistycznej teorii sztuk walki, ale także interdyscyplinarnym ujęciom problemów człowieka, kultury i społeczeństwa.

Strona ekonomiczna

28 kwietnia 1994 r. Stowarzyszenie podpisało Umowę Rachunku Bankowego z PKO BP O/Rzeszów⁸. Później rachunek bankowy przeniesiony został do rzeszowskiego oddziału *Banku Ochrony Środowiska*. Wiceprezydent Miasta Rzeszowa dr inż. Józef Górny poinformował Przewodniczącego SIP w piśmie z 23.05.1994 r. (KS III/4120/36'94) o przyznaniu pomocy finansowej — dotacji w wysokości 5 mln złotych (PLZ). Z tą samą datą podpisane zostało porozumienie — odpowiednia umowa. Była to pierwsza dotacja, jaką Stowarzyszenie otrzymało na działalność statutową. Później w raporcie kasowym za rok 1994 zapisano: „Jest to pierwszy rok działalności organizacyjnej i *stricte* sportowej, gdy udało się zdobyć ww. środki. Wynika z tego konieczność działalności równoległej na polu tradycji budō i na płaszczyźnie sportowej”⁹. Toteż SIP stale uczestniczy w rywalizacji sportowej, organizuje turnieje, starty w zawodach etc., jednocześnie kultywując tradycję sztuk walki, wychowując młodzież i nauczając szlachetnej samoobrony¹⁰.

Pomimo otrzymywania bardzo niewielkich kwot (w porównaniu z bardziej popularnymi dyscyplinami sportu) na zadania celowe od lokalnych samorządów

⁸ Dane według archiwum SIP.

⁹ Tamże.

¹⁰ W.J. Cynarski, *Tradycja i sport*, „Samuraj” 1996, nr 3.

i od sponsorów przy okazji organizowania zawodów, pomimo społecznej pracy wszystkich działaczy (nie było żadnych pracowników etatowych), Stowarzyszenie funkcjonowało dość sprawnie — bazując na wielkim zaangażowaniu zarządu i entuzjazmie zawodników. Może właśnie ten stan rzeczy chroni środowisko pasjonatów sztuk walki przed patologiami współczesnego, skomercjalizowanego sportu?¹¹

Wśród najlepszych wówczas zawodników wymienić można Wojciecha Kłaka ze Strzyżowa i Artura Tykwińskiego z Piastowa. *Jūjutsu sportowe*, jako najbardziej wszechstronna formuła walki, cieszyła się wśród dużej części wojowników japońskiego *budō* Stowarzyszenia Idōkan Polska największym powodzeniem.

Zaplecze i baza sprzętowa

Rzeszowski Ośrodek zaczynał „od zera”, wynajmując szkolne sale gimnastyczne¹². W 2000 r. posiadał on do dyspozycji kilkadziesiąt materacy *tatami* w Rzeszowie, gdzie w Szkole Podstawowej nr 3 przy ul. Hoffmanowej od kilku lat ćwiczyły osobne grupy wiekowe i w Strzyżowie w użyczonych dla miejscowej sekcji salce OSiR-u. Staraniem działaczy i zawodników (często były to te same osoby, przyjmujące dodatkowo role instruktorów, sędziów, publicystów) pozyskiwana była baza sportowa. Bazę teoretyczną stanowiła tu wydana w lutym 2000 r. książka¹³, zapewniająca ćwiczącym minimum wiedzy o etyce i kulturowych uwarunkowaniach sztuk walki.

SIP nie posiadało nigdy własnego biura. Siedziba mieściła się najpierw w Internacie ZSB przy ul. Sucharskiego w Rzeszowie, gdzie tymczasowo mieszkał prezes i dyrektor techniczny Stowarzyszenia. Później (także po roku 1999 dla Shibu Kobudō) siedziba znajdowała się w Strzyżowie, także w prywatnym mieszkaniu. Od listopada 1999 siedziba formalnie mieści się (gościnnie) w budynku *Instytutu Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego WSP* w Rzeszowie przy ul. Towarnickiego 3c.

Pomimo ciągłego niedoboru środków i trudnych warunków bazowo-sprzętowych, konsekwentnie realizowane były zadania statutowe — funkcje wychowawcze, upowszechnianie kultury fizycznej, popularyzacja szlachetnych sztuk walki i ideałów *idō*¹⁴. Dla osiągnięcia tych celów Zarząd współpracował z różnymi instytucjami, jak np. AZS, związki sportowe, międzynarodowe federacje, urzędy gminne, szkoły i uczelnie, towarzystwa naukowe.

¹¹ W.J. Cynarski, *Oaza amatorskiego sportu i ostatni „rycerze-idealiści”*, „Przegląd Naukowy IWFIZ WSP w Rzeszowie”, 2000, t. 4, nr 1 – 2, s. 7 – 12.

¹² W.J. Cynarski, *X-lecie Rzeszowskiego Ośrodka „Dōjō Budōkan”*, „Waga i Miecz” 1997, nr 8, s. 10.

¹³ W. J. Cynarski, *Sztuki walki budō w kulturze Zachodu*, Wyd. WSP, Rzeszów 2000.

¹⁴ W.J. Cynarski, *Od „Sokola” do Idokanu*, „Waga i Miecz” 1998, nr 3, s. 20; tenże, *Daleko-wschodnie metody samodoskonalenia i wychowania*, „Waga i Miecz” 1997, nr 9, s. 13.

Stan obecny i perspektywa

Sztuki walki budō w systemie *idōkan* ćwiczone były dla sportu lub rekreacji, dla tradycji lub samoobrony¹⁵. Wiek ćwiczących zawierał się w przedziale od 7 do 45 lat. Realizowana była funkcja wychowawcza z mocnym akcentem na sprawy etyki. O specyfice metody *sensei* Cynarskiego stanowił ciężki, wytrzymały trening sprawności fizycznej i biegłości technicznej, w połączeniu z dążeniem do wszechstronności w nauce sztuk walki, co stworzyło twardą szkołę charakteru i rozwoju osobowego.

Shibu Kobudō przy *Stowarzyszeniu Idōkan Polska* (siedziba w Strzyżowie) kultywowało najpiękniejsze tradycje samurajskie: dziedzictwo japońskiej szermierki, kodeks *bushidō* — w jego zhumanizowanej wersji, oryginalne techniki i formy walki wręcz i władania bronią, a także rozwijało teoretyczne, kulturowe studia sztuk walki. Shibu Kobudō przy SIP reprezentowało szkołę *Katori Shintō-ryū* mistrza Gorō Hatakeyama (9 dan), a także inne tradycje oryginalnego *kobudō*. Rzeszowski Ośrodek *Dōjō Budōkan* był (i pozostaje) centralnym ośrodkiem Stowarzyszenia. SIP współpracowało z *Polskim Związkiem Ju-Jitsu* w Katowicach, posiadając od początku działalności licencję PZJJ.

Przy *Stowarzyszeniu Idōkan Polska w Rzeszowie* funkcjonowała jednostka regulaminowa: *Polska Unia Takeda-ryū* (PUT) — oficjalny przedstawiciel europejskiej i światowej federacji szkoły *takeda-ryū aikijutsu* mistrza dr R.J. Maroteaux (8 dan).

Stowarzyszenie współpracowało z władzami samorządowymi Rzeszowa i województwa podkarpackiego. Bardzo dobrze układała się także współpraca z lokalnymi samorządami w Strzyżowie, gdzie była siedziba *Shibu Kobudō* SIP, co wymagało wielu wysiłków dla przełamania stereotypowego kojarzenia sztuk walki z brutalnością. Brakowało jednakże stałego, strategicznego sponsora, który umożliwiłby planowanie śmielszych przedsięwzięć na dalszą perspektywę. Osiągnięte w latach dziewięćdziesiątych XX w. sukcesy organizacyjne i sportowe były wynikiem entuzjazmu i pracy działaczy, instruktorów i zawodników tego nie skomercjalizowanego jeszcze, „czystego sportu”.

Pomimo wielu problemów, każdego roku zawodnicy zdobywali medale mistrzostw Polski i w wielu innych turniejach, potwierdzając wysoki poziom sportowy i przynależność do czołówki krajowej. Corocznie organizowane były Mistrzostwa Regionu i Puchar *Idōkan Polska* w *jūjutsu* sportowym, a także obozy letnie, szkolenia sportowe, sędziowskie etc.

W 2000 r. planowane było: zorganizowanie stażu z mistrzem dr R.J. Maroteaux (8 dan), zrealizowanie kilku zamierzeń wydawniczych, organizacja IX Obozu Letniego nad Bałtykiem i następnego międzynarodowego turnieju

¹⁵ W.J. Cynarski, *Tradycja i sport*, „Samurai” 1996, nr 3; tenże, *Idōkan budō – Idōkan Polska*, „Karate – KungFu” 1997, nr 1, s. 34 – 36; tenże, *Idōkan budō – kompletne budō*, „Karate – KungFu” 1997, nr 2, s. 36 – 37.

jūjutsu (IX Puchar Idōkan Polska) w Rzeszowie. Przewidywano kolejne starty w MP wszystkich kategorii, udział w szkoleniach krajowych i zagranicznych, organizację kursów i bliską współpracę z podobnymi stowarzyszeniami w ramach międzynarodowych federacji. Dzięki dobrej współpracy tego rodzaju¹⁶ i mocnej pozycji sportowej w kraju (wśród klubów PZJJ) jawiła się zachęcająca perspektywa. Według projektów SIP, rozmach działalności zależeć będzie jednak od środków finansowych. Istniała możliwość uruchomienia kolejnych sekcji, organizowania większej ilości imprez — od lokalnych po zawody dużej rangi. Zgodnie ze statutem zakładana była i planowana przez zarząd także działalność *stricte* naukowa: prowadzenie badań, organizowanie konferencji i sympozjów — np. we współpracy z Instytutem Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego w Rzeszowie, Akademiami Wychowania Fizycznego itp. instytucjami.

Podsumowanie

Przypadek Stowarzyszenia Idōkan Polska ilustruje proces nadawania form organizacyjnych i powstawanie struktur instytucjonalnych dla nowych sztuk walki, jakie pojawiły się w Polsce w końcu lat osiemdziesiątych XX w. Ukazane okoliczności powstania nowego stowarzyszenia sztuk walki, trudności początków działalności oraz dokonania pionierów i działaczy potwierdzają zarówno wpływ realiów ekonomicznych, jak i siłę entuzjazmu ludzi z opisanego środowiska.

Nasuwa się także konkluzja, że za wiele sukcesów i niepowodzeń odpowiedzialny jest „czynnik ludzki” — ludzkie emocje i działania wynikające z różnych interesów poszczególnych jednostek. Nawet w tak niewielkiej organizacji, jak PUKiA, a następnie SIP, trudniejsze okazało się utrzymanie harmonijnej współpracy w działalności tej grupy społecznej niż pokonywanie obiektywnych problemów materialnych. Jednakże przez cały analizowany okres siłą pewnego etosu moralnej drogi *budō* i rycerskich zasad, energią pasji i entuzjazmu, często nakładem prywatnych sił i środków rozwijane są i z powodzeniem uprawiane w SIP tradycyjne sztuki walki w wersjach nauczanych zarówno w Japonii, jak i w Europie.

¹⁶ Zwłaszcza ze stowarzyszeniami Idokan Europa, DDBV, DJJR, EST i IMAF.